

громадських ЗМІ (зокрема, преси, телебачення). Не випадково, на сучасному етапі розвитку громадянського суспільства в Україні, важливу увагу відводиться створенню громадського телебачення. Адже, у цілому, формування громадської думки як політичного механізму презентації соціальних інтересів є результатом розвитку демократії. На жаль, питання громадського телебачення в Україні є лише предметом обговорення. Не говорячи вже про “електронну демократію”, “електронний уряд”, які сьогодні у світі стають надзвичайно актуальними.

Список літератури:

1. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство. – Львів, 2000. – 318 с.
2. Кетлін Крос та Роберт А.Гакет. Політичні комунікації та новинні засоби масової інформації у демократичних країнах: конкуруючі підходи. – http://soc-gw.univ.kiev.ua/DEM_EDU/LIBRARY
3. Масуда Й. Комп'ютопія// Філософська і соціологічна думка. – 1993. - № 6. – С. 36-50.
4. Тоффлер Е. Метаморфози влади: знання, багатство и сила на порозі ХХІ века. – М.: Изд-во «АСТ», 2002. – 669 с.
5. Шміттер Філіп К. і Карл Террі Лінн. Що таке демократія... а що – ні// Глобальне відродження демократії/ За ред. Даймонда Л. і Платтнера М. – Львів: Ахілл, 2004. – С. 96-109.

М.І. Шкардибарда
(аспірант Інституту вищої освіти АПН України, м. Київ)

Проблеми підготовки вчителів в умовах переходу до інформаційного суспільства

Суспільство кінця ХХ – початку ХХІ століття характеризується рядом особливостей, властивих більшості сучасних соціумів світу. Це, насамперед, перехід країн до суттєво нового способу організації – інформаційного суспільства. Такі суттєві зміни у суспільстві вимагають також змін та реорганізації у всіх сферах

людської діяльності. Це вимагає від сучасної людини необхідність учитися все життя, тому що процеси вдосконалення сучасних технологій, у тому числі і виробничих, бізнесу, різних видів мистецтв та освіти, мають тенденцію “експонентного” розвитку та ускладнення. Тому перехід до інформаційного суспільства був би неможливий без реформування системи освіти.

Одним з основних кроків до реформування освіти в умовах інформаційного суспільства стало активне впровадження в освіту нових інформаційних технологій – інформатизація освіти.

Але в дійсності інформатизація освіти відбувається не досить активно і ефективно, оскільки існує цілий ряд об’єктивних причин (переважно матеріального плану), але, мабуть, найбільша причина є в суб’єктивній неготовності нинішньої системи освіти до впровадження нових інформаційних технологій (НІТ) в процес навчання. Причому психологічно до цього не готовий, переважно, саме викладацький склад. Причин цьому, також досить багато: низька інформаційна культура багатьох викладачів, нестача загальнометодичних вказівок та слабка розробленість методичної системи переважної більшості комп’ютерних засобів, необхідність зміни устанавленого ритму роботи, вимога креативної діяльності, необхідність самоосвіти.

Можливими шляхами розв’язання даних проблем є проведення семінарів та курсів підвищення кваліфікації вчителів, проведення глобальних проектів на зразок “Intel ® Навчання для майбутнього”, випуск методичної літератури, більша увага розробників засобів НІТ на їхню методичну складову, стимулювання до впровадження НІТ в початковий процес з боку держави, тощо. Але одним з найперспективніших шляхів формування готовності вчителів (насамперед, психологічної) до інформатизації освіти, на наш погляд, є формування психологічної готовності до постійної самоосвіти.

Самоосвіта в умовах сьогодення практично не можлива без використання інформаційних і комунікаційних технологій. Створюються електронні курси дисциплін, формуються умови забезпечення дистанційного навчання, все збільшується обсяг корисної наукової інформації в мережах, зокрема Internet, тощо.

Все це вимагає роботи із електронними текстами. Дослідження [2] показали, що в середньому електронний текст сприймається студентами на рівні звичайного друкованого тексту і значною мірою залежить від інформаційної культури студента та досвіду роботи з електронними матеріалами. Тому при підготовці студентів педагогічних ВНЗ пропонується поступово залучати студентів до користування електронними підручниками (ЕП) та електронними навчальними посібниками (ЕНП).

На 1-му етапі бажано використовувати лише схему, коли лекції зберігаються в повному обсязі, а ЕП та ЕНП розглядаються як базова допомога з курсу. Як правило, початковий етап складає 1-3 семестри, залежно від вибраної дисципліни. Цю схему бажано застосовувати для більшості дисциплін, які вивчаються в цей період. Організація даного етапу, як правило, не вимагає значних “додаткових” зусиль від викладача, оскільки в умовах кредитно-модульної системи з кожного предмету має бути розроблений електронний конспект лекцій, варіанти контрольних та лабораторних робіт. Студенти на цьому етапі “звикають” до самостійної роботи та роботи з ЕНП.

На 2-му етапі (2-8 семестри) переважно використовується схема, коли традиційні лекційні заняття зберігаються в повному обсязі, ЕНП розглядаються як базова допомога з курсу, але робота з ними протягом поточного періоду є обов'язковою. На цьому етапі, як правило, основною “додатковою” роботою викладача є формування поточних тестів та оцінка і опрацювання їх результатів. У студентів на цьому етапі спонукається посилення самостійної роботи та відбувається посилення мотиваційного аспекту до використання ЕНП, оскільки на їх основі відбувається подальший поточний контроль.

3-ій етап (4-10 семестри) характеризується впровадженням в систему навчання схеми, коли традиційні лекції зберігаються в обсязі 50-70%, а решта 30-50% часу приділяються на самостійну роботу студентів з ЕНП під керівництвом викладача. ЕНП застосовуються лише для певних, бажано профілюючих або загальноосвітніх дисциплін. У студентів при роботі за даною

схемою відбувається подальший розвиток навичок самостійної роботи та самоосвіти.

На 4-му етапі (7-12 семестри) для вивчення певних профільних спецкурсів за наявності відповідних ЕНП можна застосовувати схему із повною заміною традиційних лекційних занять самостійною роботою студентів з ЕНП (50% часу), семінарами з його застосуванням і консультаціями (по 25% часу). Основна робота викладача переводиться на організацію відповідного ЕНП та його супровід. Для студентів даний етап характеризується повноцінною самостійною роботою з певної дисципліни, яка стимулюється завантаженістю і вузькопрофільністю навчання на випускних курсах.

Кожен з етапів не має чітких меж, і в один і той же період може відбуватися навчання за декількома схемами одночасно. Вибір схеми має визначатися викладачем згідно рівня сформованості психологічної готовності студентів до самоосвіти та характеру ЕНП з навчальної дисципліни.

Таким чином, використання даного ступеневого підходу дозволяє підвищити готовність майбутніх вчителів до самоосвіти та застосування ЕНП в своїй професійній діяльності.

Список літератури:

1. Башмаков А.И., Башмаков И.А. Разработка компьютерных учебников и обучающих систем. – М.: Информационно-издательский дом «Филинь», 2003.- 616 с.
2. Введенская Т.Ю. Психологические особенности восприятия учебной информации в виде гипертекста // New Information Technologies in Education for All. Extended Conference Proceedings. – Kiev 2006. – С. 259-268.
3. Козлакова Г.О. Інформаційно-програмне забезпечення дистанційної освіти: зарубіжний і вітчизняний досвід: Монографія. К.: ВЦ "Просвіта", 2002-230 с.